

کور اوغلو یئنی دنییم له

* محمد اشراقی

۴۴

گنجین ساین ادامه سی...

کور اوغلوون دربند سفری یئنی دنییم:

دئدی گره ک بؤیوک آتان دا بیلین
گنتمگینه باخیشینی بیلدیرسین
حسن گنئدی عرب پاشانی گؤرسون
دوشونجه سین باباسی لا دا بؤلسون
حسن دئدی چنلی بنله گنڈیرم
بو ایش اوچون باخیشیزی دلیبرم
پاشا دئدی چنل بتل چوخ اوزاق دیر
بو ایش اوچون اوغلو هله اوشاق دیر
کور اوغلوون دشمن لری گؤررلر
ایستکلی مین آل قانینی تۆکرلر
بیرده کی من قوجالمیشام اوغلویم یوخ
من دن سورا اولسان پاشا سؤزوم یوخ
عرب پاشا گؤردو حسن گنده جک
اؤز بیلدیگین کور اوغلو تک ائده جک
دئدی گؤتور ستودیکینجه پول لا آت
سن ده اؤزون دلی لره بنله قات
حسن گنئدی خزانه دن پول آلدی
ایلمخچی دان یهریله چول آلدی
هانسی آتی میندی باخشی گؤرمه دی
سیندی بنلی آغیرنا دؤزومه دی
گؤردو بیر دای او پنایری اوزاق دا
گوجلو اوچا گؤر کملی دیر دوراق دا
دئدی کی کیمسه اونو تو تانماز
تو تا بیلسه چول بنلینه قویانماز
کور اوغلوون قیر آتی نین دؤلودور
یتیشلسه لاپ قیر آتین اؤزودور
حسن آندی ایی، توتدو قولانی
هو بوخودردو گؤروب ییلن دورانی
چکب گنئدی قیرالاسین ایره لی
یهرلدی، آت تانیبار سوره نی
سوروب گنئدی بازارینا دربندین
باغلامیشدی آت بوینونا کمندین
بیردیرچی تو کائیندا دایاندی
دئدی قیلینج ساتان یشری هایدی
دیرچی ده نجه قیلینج گؤستردی
حسن ایسه قیلینج لاری سؤمه دی
بیر بیر آلب سیندیریردی آتیردی
تور تو کونو دیرلره قاتیردی
دیرچی سه دئدی بالا تیلیرسن؟
من یازغین وارین تالان آتیرسن!
حسن وئردی قیلینج لارین ده گرین
آلب دئدی قیلینچی نین کرگین:

عاشیق سوزو:

حسن بگ:
جانیم اوستا منه بیر قیلینج قاییر
نه اوزون، نه گوده بیر قرار اول
دسته سی شرمایی اؤزو قوشا نو
ووراند اوره ک دن خیردار اول

خراسان پولادین باخشی سیندان سنج
یاخشی سی اولماسا یامانیدن کنج
هر نه یه ووراند دایانمایا هیچ
یا قیل یا کر کدن یا شاهمار اول

ایراق دیر منزیم اوزاق دیر آرا
سویو چوخ سرت اول، ایرنگی قارا
باری جیلغا پولاد، باری نال پارا
قارا عقرب کیمی زهر مار اول،

حسن بگ کماندار، اؤتورمز اووی!
کیلمر دی بو دنیا دا آتامین بویی؟
قایتما یا آغزی، اینی قیلووی
هر نه یه ده گنده تارمار اول

یئنی دنییم:

اوستا بیلدی نجه قیلینج گره ک دیر!
باخشی دیر، درین بیلک امک دیر!
گره ک تا یا خراسان دان دیر
یوخلای اؤز باشاریق لا البنی
دوز لندی بیر اینی قیلینج پولاد دان
یاراشیق لی، گؤرسه نیردی اوزاق دان
حسن گنئدی عرب پاشا یانینا
دئدی باخشین قیلینجیلا آتینا
عرب پاشا سؤدی حسن سنجکی سین
ده گرله دی، باشاریق لا انتگی سین
حلالاشدی حسن، عرب پاشایلا
سوزا گنئدی حلالاشا آتایلا
آناسینا دئدی اوره ک سؤزلرین
دولدروموشدو آناسی نین گؤزلرین:

عاشیق سوزو:

حسن بگ:
جانیم آنا گؤزوم آنا
رخصت وئر من گنڈر اولدوم
سنه قیران اؤزوم آنا
رخصت وئر، من گنڈر اولدوم

هوپ هوپ نامه

* میرزه علی اکبر صابر

ایران نییه ویران اولدی!؟

آغلادیقجا کیشی غیر تسیز اولور!
نتجه کی، آغلادی ایران اولدی!

او زمان کی، بئزیب شاه قاجدی،
مر تجملر دخی بنهان اولدی،

پارلامان پارلادی اعضاسی ایله،
دندیکه، ایران گننه ایران اولدی.

مجلس ایچره امنای ملت،
نام میلته شایان اولدی.

دوزلیب ایشلرین اکسیک - گره گی،
ملتین دردینه درمان اولدی.

لیک بیز اشبو تمناده ایکن،
باخ کی، ایراندا نه دستان اولدی!

هریتن کنجلی جماعت باشینا،
هر اؤتن سلسله جنبان اولدی.

یتندی بیر مرتبه یه صورت کار،
پارلامان قهوه چی دکان اولدی.

ایچیلن جای، ییشیلن یاغلی پلاو،
چکیلن حقّه و قلیان اولدی.

پارلامان دیر، بالام، آخر بوراد،
کیم دانیشدی، نه سؤز عنوان اولدی

هانسی بیر مسئله دن بحث اندیلیب،
حاصلی ملته اعلان اولدی؟

یوخ، افندیم، یانلیش ظن اتمه،
سانما ایش لایق وجدان اولدی.

دوغری، گرچه افق ایراندان،
شمس مشروطه درخشان اولدی.

یعنی ملت ایشی ملت الینه
وتزیلب مسئله آسان اولدی.

شیمدی اؤز ایشلرینی اجرایه
دست ملتده بیر امکان اولدی.

لیک، بیلدیمی بزرگان وطن
بنله ایش گؤردی کی، شایان اولدی!؟

چیرمانیب ایش گؤره جک یترده، یازیق،
وای، ده ده م وای، دیبه گریان اولد!

گؤزولر باشلادیلر آغلاماغا،
کورلرده اونا خندان اولدی.

ایش یاتیب قالدی آراهه اؤلی تک،
نه اونا میل، نه امعان اولدی

یاخشی ختیر وئرهرم. من چوخ یاخشی خلی، خلجه توخویانام. منیم
خلجه لیم چوخ باها گنڈیر.
چوخ دانیشیقدان سوزا دیزیرمانچی گولناری گؤتوروب آباردی انولرینه.
بونلار بوردا قالماقدا اولسونلار، سنه کیمدن خیر دنییم، ملیک ممدله
قیزدان. بللی، خیر چیخدی کی، ملیک ممد گلیر. تا پادشاهین گؤزو
دونانی گورمه دی. شهر بضادی، قوشون آتالندی، چیخدیلار پیشوازا.
ملیک ممدله قیزی کتیردیلر شهره.
ملیک ممد احوالاتی آتاسینا دانیشدی. آتاسی گؤردو کی، اوغلوونو
قور تاران بو قیزدی. اوزون قیزا توتوب دئدی:
- آی قیز، منیم بالامین تاپلماغینا سن سبب اولموسان، ایسته گؤروم مندن
نه ایسته نیرسن.
آردی وار

روحانیون با فتوی تو موافق نیستند. من
براساس فتوی تو چطور
می توانم او را اعدام نمایم؟ یاش بیگ
گفت من او را نمی شناسم. شاه اختیار
داده است که به کار او علاقه نشان
دهم. منتظر باشم بنییم شاه در این
باره چه می گوید. در آن موقع جلسه
تعطیل شد و نسیمی در زندان ماند. این
خبر را به اطلاع مؤید
می رسانند. سلطان امر می کند پوست
نسیمی را کنده، جسدش را در حلب
برای درس عبرت به دیگران چشم داغ نمایند. سپس دست ها و بازوان و
ساق پاهای نسیمی را بریده به بردارانش نصیرالدین و عثمان قارا یولوق می
فرستند و آنها گفتند این شخص کافر بود خداوند از گناهان ما در گذرد.
در مورد تحلل نسیمی و اعدام وحشت انگیز او روایات زیادی بین مردم
رواج دارد. اما تا آخر نفس خود از گفتار خود سر باز نزد و از انسالحق
گفتن نهراسید و با آن وضیعت اعدام برای تحقیر جلادان کج مغز شهادت
خود را نشان داد.
یکی از قضات شرکت کننده در قتل او گفته بود که این شخص از شیطان
هم بدتر است.
ادامه دارد

مشاهیر و شخصیت های آذربایجان

عمادالدین نسیمی

ادامه از شماره قبل

عضی از عوام الناس، بی دینان، بی خدایان و کافران از او پیروی
می کردند.
یک نفر به نام ابن الشان نقاش الخاندانی به قاضی و خادمین الهیات این شهر
اطلاعاتی داده بود. حاکم گفت اگر تو اظهارات خودت را درباره نسیمی
ثابت بکنی من تو را نمی کشم زیرا نسیمی کلمه شهادتین خود را گفته
است. او در مورد حقیقت اظهارات خود به مقام قسم خوردن برآمد و
آنچه را که درباره خودش گفته شده بود تکذیب کرد. در این موقع
شهاب الدین هلال وارد شد و در مجلس در جایگاه مخصوص خود
نشست و شروع به صحبت نمود.
نسیمی بی دین و بی خداست. او حتی اگر توبه هم کند باز هم باید اعدام
شود چرا اعدامش نمی کنیدی؟ المالکی از او پرسید آیا تو فتوی او را با
دستخط خود می نویسی؟ شیخ گفت بلی. و فتوا را امضاء کرد. لیکن
قضات دیگر با فتوی او موافق نبودند. علی مالکی گفت قضات و

شیطان نامه

* کریمی مراغه ای

گنچن ساین ادامه سی...

پیس بولوسوز گر منی ای زنجلب
آخ نه دوشوسوز دالیمدا داوطلب
سیز کی تانیر سیز منی یا للعجب
پس نیه ایلورسوز اطاعت منه
آخ نیه خلق ایلوری لعنت منه

من بابا پیغمبریدیم بیر زمان
طاعت ایدردی منه جان ابن جان
رتبه می آرتیردی خدای جهان
ویردی اوز عرشینده سکونت منه
آخ نیه خلق ایلوری لعنت منه

گوی ده نه اجالیله اهل سما
صف چکوب ایلردی منه اقتدا
آخری بیر کلمه نین اوسته خدا
ایلدی تنبیه و سیاست منه
آخ نیه خلق ایلوری لعنت منه

ایندی تکبر منی خار و ذلیل
چیخدی الیمدن او گوزل سلسبیل
طولی چکوب سجده مین اوغلویم مین ایل
حق اوزی ورمیشدی فضیلت منه
آخ نیه خلق ایلوری لعنت منه

سیز اله بد ذاتسوز ای بدخصال
آدمی خلق ایندی حق ذوالجلال
اولدی وجودی منه وزر و وبال
اولدی اونون خلقتی نعمت منه
آخ نیه خلق ایلوری لعنت منه

سجده نی من ایلمدیم آدمه
سیز ایدیسوز سجده بنی آدمه
آدیوز اسلامدی با این همه
سیز نه بشر سوز گنه رحمت منه
آخ نیه خلق ایلوری لعنت منه

سیز ده هله یوخدی او شان و مقام
خلقه اننا الله دیورسوز ای عوام
تخت ریاستدان اوتور صبح و شام
اللشوب ایلیرسوز عداوت منه
آخ نیه خلق ایلوری لعنت منه

لاپ گده بیر یول یمیسوز غیرتی
عصمتی حیثیتی شخصیتی
بیر بیره قاندوز کیشینی عورتی
د کسین اوغول سیزد کی غیرت منه
آخ نیه خلق ایلوری لعنت منه

هاردا دیدیم من بو خانیم قیزلارا
خوش بزنه وسمه چکه فر قویا
مرثیه لرده کتوره مین ادا
بوشلادا بسدور بو لجاجت منه
آخ نیه خلق ایلوری لعنت منه

یکهزار واژه اصل ترکی در پارسی

ادامه از قبل شماره....

۱۳۳- اون باشی/ت=اؤن (ده) + باشی (فرمانده) =
فرمانده گروه ده نفره، سابقاً از رتبه های نظامی (باخ):
اون باشی و یوز باشی)
۱۳۴- اوغور شاید از مصدر اویانماق (=بیدار شدن) =
بیدار شده، مدنی شده، از ایالات بزرگ ترک نشین
چین که الان به ایالت سین کینگ تغییر نام داده اند
۱۳۵- اویماق=اویماق=قبیله، طایفه، مسکن، متفق،
فامیل، در ترکی اوغوری بمعنی اجتماع کردن بوده
است (۳،۱۸): سایر لشکریان و اویماقانی که همراه
داشتند، با اموال و حیات تحت تصرف امراء محمد
زمان میرزا درآمد / حبیب السیر (۱۹)
۱۳۶- آهسته=آستا=آست (باخ: آستان) + ا
(اک) = (راه رفتن با سرعت) زیرین و پائین، بصورت
آرام و کند، یواش
۱۳۷- آهو= آوو = اووو = شوکار و صید (عموما)،
آهو (خصوصاً)؛ آووجو = شکارچی، اوو قوش = پرنده
شکاری
۱۳۸- آباز= آباز = نسیم خنک سحری، هوای سرد و
صاف، شب بدر بدون ابر، نام غلام تیزهوش و محبوب
سلطان محمود غزنوی (۵):
غرض، کرشمه حسن است، ورنه حاجت نیست
جمال دولت محمود را به زلف آباز / حافظ
۱۳۹- آباغ= آباقی = باهماهم، پیاله، یاغ شادن =
هم پیاله یا همراه شدن:
به چمن خرام و بنگر برتخت گل که بلبل
به ندیم شاه ماند که به کف آباغ دارد / حافظ
۱۴۰- آبیگ= آی (ماه) + بگ (بیگ، بزرگ) = بیگ
بزرگ، بیگ ماه ویش، ماه کامل، صفتی برای قاصد و
غلام، قطب الدین آبیگ مؤسس اولین سلسله مسلمانی
در هندوستان در سال ۶۰۲ه.ق. گفت: ای آبیگ بیا
در آن رسن × تا بگویم من جواب بوالحسن / مولوی
۱۴۱- آیت بوزنی گن= آیت بوزنو = آیت (سگ) + بوزن
(دامغ) + (اک) (مضاف) = دامغ سگ، نام دیگر نسترن
۱۴۲- آتیک= آی (ماه) + تک (مانند) = مهسا، نام دختر
۱۴۳- ایچا ایچ= ایچ (بنوش) + ا (اک) + ایچ (بنوش) =
نوشانوش.
ادامه دارد